

SUSANA SANTOS SILVA

DEN PORTUGISISKA TRUMPETAREN Susana Santos Silva är på frammarsch. Hon har bakgrund i Porto och Berlin men bor numera i Stockholm. Hon spelar över hela Europa men förgyller samtidigt många svenska konstellationer inom jazz och fri improvisation.

TEXT: JOHAN JACOBSSON FRANZÉN

OMKRING 250 F.KR. – i ett badhus i Syrakusa, Italien – gjorde universalgeniet Arkimedes en betydande strömningsmekanisk upptäckt. Detta fick honom – enligt ett stycke i den romerska ingenjören/arkitekten Vitruvius bok *De architectura* (30–15 f.Kr.) – att ”hoppa ut ur badkaret av lycka och springa hem naken, medan han med hög röst skrek att han funnit det han letat efter, på grekiska heureka”.

Om ovanstående är sant eller inte ... vem vet? Vad som däremot är ett faktum är att många framstående, särpräglade och vidsynta musiker har upplevt liknande heurekaögonblick – ögonblick då allt faller på plats.

Trumpetaren Susana Santos Silva hade till exempel ett ”för några år sedan”.

– [Gitarlegendaren] Fred Frith bjöd in mig att delta i en workshop, berättar hon.

– ”Det här är galenskap”, tänkte jag. ”Varför bjuder han in mig av alla trumpetare i Europa?”. Men när vi spelade tillsammans kände jag mig som hemma. Jag kände att jag kunde göra vad jag ville. Det var coolt.

2012 – efter decennier av att ”försöka passa in, men inte passa in någonstans” – började Santos Silva staka ut sin egen musikaliska väg. Stärkt av mötet med Frith flög hon till Berlin för att vidga sina vyer och musicera med så många hon kunde.

– Det var då jag verkligen insåg att om jag följer min väg kommer allt att bli bra. Som musiker är det ju väldigt viktigt att man så att säga spelar den man är.

TÄNK OM SANTOS SILVA aldrig hittat sin väg?

Tänk om hon fullföljt ingenjörsutbildningen hon gick på i slutet av 90-talet? Tänk om hon låtit sig knäckas av de tämligen inskränkta lärarna hon studerade under på musikhögskolan Escola Superior de Música, Artes e Espectáculo do Porto? Tänk om hon nöjt sig med att ”bara” vara en del av storbandet Orquestra Jazz de Matosinhos?

Då hade världen (bland mycket annat) gått miste om *All The Rivers – Live At Panteão Nacional* (Clean Feed, 2018), hennes nyligen släppta solodebut.

Hu, det tål knappt att tänkas på. Nej, låt oss istället fokusera på vad som verkligen blev.

I centrala Lissabon, alldeles där floden Tajo mynnar ut i Atlanten, ligger Panteão Nacional. Denna bländvita gravkyrka i barockstil är kanske mest känd för att den rymmer fadodrottningen Amália Rodrigues och fotbollsspelaren Eusébios sista viloplatser, men den används också då och då som konsertlokal.

– För ett par år fick jag en förfrågan från [experimentmusikfestivalen] Rescaldo om jag ville spela i Panteão Nacional, berättar Santos Silva.

– Jag blev eld och lågor för det är en fantastisk byggnad med otrolig akustik, otroligt långt reverb.

Söndagen den 12 februari 2017 – från klockan 16.00 och 45 minuter framåt – fylldes varenda litet skrymsle i Panteão Nacional av Santos Silvas trumpet.

Hur förberedde du dig inför den konserten?

– Jag förberedde mig inte alls, faktiskt. Jag bara körde. Jag hade för övrigt aldrig gjort en längre solokonsert förut.

All The Rivers – Live At Panteão Nacional består – som dess titel skvallrar om – av ovanstående urladdning. Och *All The Rivers* är tveklöst en av årets bästa skivor redan nu. Närhelst jag tar del av den drar jag paralleller till John Butchers mest platsspecifika cd:s – som *The Geometry Of Sentiment* (Emanem, 2007) och *Resonant Spaces* (Confront, 2008) – samt till Bill Dixons nästan kusligt väl avvägda toner på *Vade Mecum II* (Soul Note, 1996) ... samtidigt som jag förundras över hur fullkomligt eget och personligt Santos Silva låter.

– Innan jag genomförde Panteão Nacional-spelningen hade jag inga planer på att ge ut den som min första solo-cd, berättar Santos Silva.

– Men när jag efteråt lyssnade på inspelningen som vi [Santos Silva och ljudteknikern Cristiano Nunes] ändå gjorde av den så gillade jag den, så ... Det är rätt läskigt att släppa ett soloalbum, särskilt för en trumpetare. *All The Rivers* är dock inte riktigt ett soloalbum – jag spelar ju med akustiken i Panteão Nacional. Någon dag kanske jag gör ett ”riktigt” soloalbum – det kommer vara super-torrt inspelat och fyllt med extended techniques (skratt)!

Omslaget till *All The Rivers* pryds av ett bleknat färgfotografi av Santos Silvas mormor.

– Hon dog i oktober. *All The Rivers* är tillägnad mina morföräldrar – min morfar lärde mig spela trumpet en gång i tiden och min mormor var också en stor del av mitt liv.

SEDAN EN TID TILLBAKA lever Santos Silva samboliv med den icke helt okände basisten Torbjörn Zetterberg.

– På något sätt är Porto fortfarande hemma eftersom min familj bor där, säger Santos Silva.

– Men min och Torbjörns lägenhet i [Stockholmsförorten] Daneryd är också hemma. Jag älskar att resa och hålla konserter i olika länder och jag älskar att komma hem. Någon gång i framtiden tänker jag dock att det vore skönt att vara lite mer hemma.

Santos Silva och Zetterbergs förhållande har i förlängningen inneburit ett jättelyft för oss Stockholmare som gillar att gå på jazz- och

improgig. Bara det senaste halvåret har jag sett Santos Silva stå på scen fem gånger – det är inte utan att man anser sig vara världens mest bortskämda person.

– Sverige är inte så lätt att bo i när det är vinter ... och det är inte så lätt att bo i Sverige på sommaren heller (skratt)! Men det vägs upp av att det finns så många grymma musiker i Sverige och det är så fin sammanhållning mellan dem. Jag stortrivs här. ■

FOTO: ALOISIO BRITO

SUSANA SANTOS SILVA

FÖDD: 1979 i Porto, Portugal

HEMSIDA: susanasantossilva.com

Senare i år (förhoppningsvis) kommer det att släppas en Chris Pitsiokos/Susana Santos Silva/Torbjörn Zetterberg-skiva på Clean Feed. Plattor med Susana Santos Silva/Hampus Lindwall/Torbjörn Zetterberg och kvartetten Hearth (Susana Santos Silva, Mette Rasmussen, Ada Rave och Kaja Draksler) är också på gång, men vilka bolag som ska ge ut dem är inte spikat än.

Den 20 maj uppträder Fred Frith/Susana Santos Silva/Sten Sandell på Rönnells Antikvariat i Stockholm och senare i sommar spelar Santos Silva med Per-Åke Holmlanders storband Carliot – It's Never too late Orchestra (som också planerar att ge ut en skiva vad det lider) någonstans i Stockholm.

Susana Santos Silva är också aktuell som bandleadare för *Life and Other Transient Storms* och som medlem i *Fire! Orchestra*. Med mycket mera.